

Podklad pro 1. jednání Pracovní skupiny ke zpoplatnění silnic I. třídy

1. Základní úloha pracovní skupiny

Ministr dopravy ustavil pracovní skupinu (dále jen „PS“) s cílem společně s kraji a obcemi hledat taková řešení, která by minimalizovala objíždění zpoplatněných úseků silnic I. třídy, a to jak po nezpoplatněných silnicích I. třídy, tak po silnicích II. a III. třídy.

2. Zpoplatnění silnic I. třídy počínaje 1. lednem 2020

V současné době probíhá mezirezortní připomínkové řízení k návrhu vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 470/2012 Sb., o užívání pozemních komunikací zpoplatněných mýtným, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „návrh vyhlášky“). Příloha č. 2 vyhlášky č. 470/2012 Sb., o užívání pozemních komunikací zpoplatněných mýtným, ve znění pozdějších předpisů, obsahuje níže uvedený seznam silnic I. třídy, jejichž užití vozidly s celkovou hmotností nad 3,5 t podléhá povinnosti uhradit mýtné.

Stávající zpoplatněné silnice I. třídy:

Označení	Úsek	Délka (km)
I/7	Panenský Týnec – Smolnice (exity 37–41)	2,5
I/7	Spořice – Chomutov (exity 78–82)	3,3
I/11	Hradec Králové, Kukleny – Hradec Králové, Plotiště nad Labem	3,4
I/11	Český Těšín, Svibice – Mosty u Jablunkova, státní hranice	27,4
I/30	Lhotka nad Labem – Ústí nad Labem, Vaňov	14,4
I/33	Plotiště nad Labem – Náchod, Branka	29,2
I/35	Horní Chrastava – Ohrazenice (exit 44)	30,3
I/35	Křelov – Olomouc, Řepčín (okružní křižovatka)	2,4
I/38	Jihlava, Bedřichov – Jihlava, západ	3,6
I/46	Olomouc, Slavonín – Olomouc, centrum	1,1
I/47	Kroměříž, východ – Hulín	3,6
I/47	Přerov – Běloutín	22,4
I/48	Běloutín, východ – Rychaltice	33,8
I/52	Modřice, sever – Rajhrad	4,3
I/52	Pohořelice, jih – Mikulov, státní hranice	20,7
I/55	Přerov, Horní Moštěnice – Hulín (I/47)	11,4
I/58	Skotnice – Krmelín	13,2
I/63	Bystřany – Řehlovice (exity 1–7)	7,4

Příloha č. 2 návrhu vyhlášky obsahuje níže uvedený seznam silnic I. třídy, jejichž užití vozidly s celkovou hmotností nad 3,5 t bude od 1. 1. 2020 podléhat povinnosti uhradit mýtné.

Nově navržené zpoplatněné silnice I. třídy (včetně stávajících):

Označení	Úsek	Délka (km)
I/3	Mirošovice–Mezno	43,5
I/4	Praha–Jíloviště	5,2
I/6	Bošov–Karlovy Vary	29,7
I/7	Panenský Týnec–Smolnice (exity 37–41)	4,0
I/7	Spořice–Chomutov (exity 78–82)	3,4
I/11	Hradec Králové–Kukleny–Hradec Králové	2,7
I/11	Ropice–Mosty u Jablunkova	28,6
I/11	Krásné Pole–Ostrava	8,7
I/12	Praha–Kolín	32,5
I/16	Mladá Boleslav–Úlibice	37,0
I/19	Oltyně–Čekanice	10,0
I/19	Tábor–Pelhřimov	34,0
I/20	Plzeň–České Budějovice	112,5
I/26	Plzeň–Folmava	51,7
I/30	Lovosice–Ústí nad Labem	14,4
I/33	Plotiště nad Labem–Náchod	29,0
I/34	České Budějovice–Jindřichův Hradec	40,7
I/34	Jarošov nad Nežárkou–Havlíčkův Brod	55,6
I/35	Bílý Kostel nad Nisou–Ohrazenice	35,0
I/35	Turnov–Jičín	13,8
I/35	Úlibice–Hradec Králové	30,2
I/35	Hradec Králové–Mohelnice	89,3
I/35	Křelov–Olomouc	2,9
I/37	Hradec Králové–Pardubice	17,3
I/38	Jestřebí–Mladá Boleslav	31,1
I/38	Poděbrady–Jihlava	86,9
I/43	Brno–Svitavy	44,8
I/46	Olomouc–Slavonín–Olomouc-centrum	0,9
I/47	Kroměříž–Hulín	3,4
I/47	Přerov–Bělotín	22,7
I/48	Bělotín–Rychaltice	37,3
I/50	Holubice–Rovné	86,1
I/52	Brno–Rajhrad	5,9
I/52	Pohořelice–Mikulov	22,3
I/55	Přerov–Hulín	11,4
I/58	Skotnice–Krmelín	10,3
I/63	Bystřany–Řehlovice	7,5

3. Možnosti řešení případného objíždění zpoplatněných silnic I. třídy

Možností řešení případného objíždění zpoplatněných silnic I. třídy jsou následující:

- i. v případě objíždění po silnicích I. třídy, kdy silnice I. třídy jsou učeny pro dálkovou a mezistátní dopravu, tudíž na nich není možné omezit tranzitní nákladní dopravu, by bylo možné zahrnout tyto silnice I. třídy do zpoplatněných silnic I. třídy, a to nejdříve od 1. 1. 2021 (dostatečně dlouhé období pro prokázání objíždění),
- ii. v případě objíždění po silnicích II. a III. třídy je možné zakázat tranzitní nákladní dopravu vozidel či jízdní soupravy, jejichž největší povolená hmotnost přesahuje 12 t (více viz dále).

4. Možnosti kompenzací případného objíždění po silnicích II. a III. třídy

Ministerstvo dopravy, prostřednictvím Státního fondu dopravní infrastruktury, poskytuje finanční příspěvky, a to jak pravidelně, tak ad hoc, na následující činnosti, které mohou vést k minimalizaci škod způsobených objížděním zpoplatněných silnic I. třídy:

- i. rekonstrukce silnic II. a III. třídy (Příspěvky jsou poskytována od roku 2015 s tím, že každoročně je na tento účel uvolněno od 3 do 4,4 mld. Kč. V letech 2015–2018 již bylo do silnic II. a III. třídy investováno cca 15 mld. Kč ze Státního fondu dopravní. Pro rok 2019 jsou vyhrazeny další 2 mld. Kč pro tyto účely.),
- ii. odstraňování nehodových lokalit na silnicích II. a III. třídy,
- iii. výstavba či rekonstrukce cyklostezek a jízdních pruhů pro cyklisty, zvyšování bezpečnosti, budování bezbariérových opatření, chodníků, zklidňování dopravy, křížení místních a veřejně přístupných účelových komunikací s nadřazenou dopravní infrastrukturou (V letech 2000–2018 bylo na tyto účely poskytnuto 2 655 příspěvků jednotlivým městům a obcím v celkovém objemu cca 6,738 mld. Kč. V roce 2019 byly schváleny další finanční prostředky na obdobné příspěvky, a to v celkové výši 1,144 mld. Kč),
- iv. výstavba vysokorychlostních kontrolních vah na silnicích II. a III. třídy (plánované zavedení příspěvku).

5. Zákaz tranzitní nákladní dopravy na silnicích II. a III. třídy

a) Právní rámec

Zákonem č. 268/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, byl do zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“) vpraven institut tzv. **omezení vjezdu některých vozidel**, konkrétně se jedná o § 24a zákona o pozemních komunikacích.

Omezení vjezdu některých vozidel umožňuje **zakázat nebo omezit tranzitní nákladní dopravu** prováděnou nákladním vozidlem nebo jízdní soupravou, jejichž největší povolená hmotnost činí 12 t a více, na silnici II. a III. třídy stanovením **místní úpravy provozu na pozemních komunikacích**, jen je-li možné využít jinou vhodnou trasu včetně trasy vedoucí po pozemní komunikaci podléhající zpoplatnění.

Za tranzitní nákladní dopravu se **nepovažuje** užití pozemní komunikace:

- a) nezbytné pro dosažení místa nakládky, vykládky, údržby nebo opravy vozidla, sídla, provozovny nebo bydliště dopravce nebo bydliště řidiče,
- b) složkami integrovaného záchranného systému,
- c) nezbytné pro plnění úkolů ozbrojených sil České republiky a ozbrojených sil jiného státu.

Od 31. 12. 2015 lze tedy na silnicích II. a III. třídy zakázat tranzitní nákladní dopravou nad 12 t stanovením místní úpravy provozu na pozemních komunikacích.

b) Stanovení místní úpravy provozu na silnicích II. a III. třídy

V souladu s § 77 odst. 1 písm. c) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), stanoví místní úpravu provozu na silnici II. a III. třídy **obecní úřad obce s rozšířenou působností** (resp. na silnici II. a III. třídy, místní komunikaci a veřejně přístupné účelové komunikaci).

Podle § 77 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu je dotčeným orgánem pro stanovení místní úpravy provozu na silnicích II. a III. třídy **policie** (resp. pro všechny silnice, místní komunikace a veřejně přístupné účelové komunikace).

Podle § 77 odst. 5 zákona o silničním provozu stanoví místní a přechodnou úpravu provozu na pozemní komunikaci příslušný správní orgán **opatřením obecné povahy**, jde-li o světelné signály, příkazové a zákazové dopravní značky, dopravní značky upravující přednost a dodatkové tabulky k nim nebo jiné dopravní značky ukládající účastníku silničního provozu povinnosti odchylné od obecné úpravy provozu na pozemních komunikacích. Opatření obecné povahy nebo jeho návrh zveřejní příslušný správní orgán na úředních deskách obecních úřadů v obcích, jejichž správních obvodech se opatření obecné povahy týká, jen vztahuje-li se stanovení místní nebo přechodné úpravy provozu na pozemních komunikacích k provozu v zastavěném území dotčené obce nebo může-li stanovením místní nebo přechodné úpravy provozu na pozemních komunikacích dojít ke zvýšení hustoty provozu v zastavěném území dotčené obce.

V tomto případě (stanovení místní úpravy provozu na silnicích II. a III. třídy pomocí dopravní značky č. **B 4 Zákaz vjezdu nákladních automobilů** s dodatkovou tabulkou č. **E 14 Tranzit**) obecní úřad obce s rozšířenou působností stanoví místní úpravu provozu na silnicích II. a III. třídy opatřením obecné povahy. **Návrh opatření obecné povahy** zveřejní obecní úřad obce s rozšířenou působností na úředních deskách obecních úřadů v obcích, jejichž správních obvodech se opatření obecné povahy týká (minimálně 15 dní, 30 dní pro námitky). Následně shodným postupem zveřejní obecní úřad obce s rozšířenou působností opatření obecné povahy (minimálně 15 dní).

c) Sankce za porušení zákazu

Porušení zákazu, tedy zákazové dopravní značky č. B 4 Zákaz vjezdu nákladních automobilů s dodatkovou tabulkou č. E 14 Tranzit je přestupkem podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu.

Za tento přestupek (fyzické osoby – řidiče) hrozí podle § 125c odst. 7 písm. a) zákona o silničním provozu pokuta **příkazem na místě do 2000 Kč** a ve správním řízení podle § 125c

odst. 5 písm. g) téhož zákona od 1500 Kč do 2500 Kč (k tomu je nutné ještě přidat náklady správního řízení ve výši 1000 Kč).

d) Dohled

Podle § 124 odst. 11 zákona o silničním provozu policie vykonává dohled na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích.

Podle § 124 odst. 13 může obecní policie příkazem na místě projednat přestupek spáchaný porušením místní nebo přechodné úpravy provozu na pozemních komunikacích.

e) Metodické vedení

Pro účely použití § 24a zákona o pozemních komunikacích zpracoval Odbor pozemních komunikací Ministerstva dopravy metodickou příručku, se kterou byly prostřednictvím krajských úřadů seznámeny obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

6. Jednotlivé kroky a časový harmonogram zavedení zákazu tranzitní nákladní dopravy na silnicích II. a III. třídy

a) Jednotlivé kroky zavedení zákazu tranzitní nákladní dopravy na silnicích II. a III. třídy

- Identifikace silnic II. a III. třídy, které by prokazatelně mohly sloužit jako objízdné trasy zpoplatněným dálnicím a silnicím I. třídy ze strany jednotlivých krajů (ve spolupráci s obcemi, resp. se správními orgány, které budou stanovovat příslušnou místní úpravu provozu na silnicích II. a III. třídy – obecní úřady obcí s rozšířenou působností).
- Nalezení dohody mezi jednotlivými správními orgány na rozsahu takto řešeného území (ve spolupráci s kraji a Policií ČR) za současné identifikace jiné vhodné trasy pro tranzitní nákladní dopravu s tím, že v rámci širších vztahů je nutné zohlednit přesun této dopravy na jiné pozemní komunikace (předně jiné silnice II. a III. třídy apod.). Nalezení shody je nezbytné zejména proto, že územní obvod jednotlivého obecního úřadu obce s rozšířenou působností nepředstavuje samostatný „ostrov“, nýbrž tento tvoří součást většího celku, přičemž i tento větší celek nesmí být pro tranzitující dopravu zcela neprůjezdný. V souladu s veřejným zájmem tedy může být jen takové opatření obecné povahy, které bude kompatibilní s analogickými opatřeními obecné povahy okolních obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. Tranzitní dopravě je zapotřebí vytvořit podmínky pro průjezd po vhodné trase.
- Zpracování projektů dopravního značení.
- Zajištění stanoviska dotčeného orgánu – Policie ČR.
- Opatření obecné povahy (vyvěšení návrhu opatření obecné povahy, vypořádání připomínek a námitek, vyvěšení opatření obecního povahy).
- Instalace příslušného dopravního značení.

b) Harmonogram zavedení zákazu tranzitní nákladní dopravy na silnicích II. a III. třídy

- 31. 12. 2019 – nejzazší termín pro osazení příslušného dopravního značení na silnicích II. a III. třídy, s ohledem na stavební sezónu se jeví optimální termín pro osazení příslušného dopravního značení na silnicích II. a III. třídy do 30. 11. 2019,
- listopad 2019 nabytí účinnosti opatření obecné povahy, teoreticky 15. 11. 2019 (po 15 dnech vyvěšení s tím, že na instalaci dopravního značení bude zbylých 15 dní),
- 15. 9. 2019 – uveřejnění návrhů opatření obecné povahy na úředních deskách obecních úřadů v obcích, jejichž správních obvodech se opatření obecné povahy týká s tím, že 15 dní bude vyvěšeno a do 15. 10. 2019 bude možné zaslat připomínky či námítky, které bude možné do 30. 11. 2019 vypořádat,
- 15. 8.–15. 9. 2019 – zpracování projektu dopravního značení pro dané území, vyžádání stanoviska dotčeného orgánu – Policie ČR;
- do 15. 8. 2019 – nalezení shody mezi jednotlivými správními orgány (ve spolupráci s kraji a Policií ČR) na rozsahu řešeného území a na „jiné vhodné trase“ pro tranzitní nákladní dopravu.